

ВЕСЕЛКА

THE RAINBOW

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ КОЖНОГО ВІКУ

Рік II.

Листопад 1955

Ч. 7 (11)

— Ось смільчак, що на це зважився...
(До оповідання „Ясне сонечко” на 3-ій стор.)

ПОЧАТКИ КИЄВА

Над Дніпром широким, вільним,
Де лути й степи цвіли,
Наші прадіди поляни
Оселились і жили.

Хлібороб робив у полі,
Пас пастух корів, овець,
З луком, з стрілами гнучкими
По лісах ходив ловець.

Пишно квітла Україна
Повна всякого добра.
Як в раю, жили поляни
Понад хвилями Дніпра.

Все своє вони любили,
Шанували і чуже,
Хай, мовляв, Перун і Волос*
Всіх від лиха стереже.

А коли сусід лінивий
Заздрив силі багача,
Вміли наші показати
Обосічного меча.

І віки нога ворожа
Не ступала на наш лан.
Всі сусіди шанували
І боялися полян.

... Де стоїть тепер наш Київ,
Там була сама гора,
Жив там першим Кий з Хоривом,
Щек та Либедь — їх сестра.

Над самим Дніпром на горах,
Огороджений з боків
Ровом, мурами, валами,
Київ виріс і розцвів.

На сторожі коло нього,
Наче батько, став Дніпро,
Наче батько сину, ніс він
З півдня й півночі добро.

І здавалось, Україна
Буде квітнути віки,
І здавалось, всі народи
Йй сплітатимуть вінки.

* Перун і Волос — давні поганські боги на Україні.

СВЯТА ОЛЬГА Й СВЯТИЙ ВОЛОДИМИР

Розійшлися Христові апостоли по різних країнах, проповідуючи християнську віру. Святий апостол Андрій зайшов над ріку Дніпро. Вийшов на гори і промовив до учнів своїх:

— Бачите ці гори? На них засяє благодать Божя, тут постане великий город і багато церков буде в ньому на славу Господню.

І, поблагословивши город, поставив хрест і помолвився Богові.

Минули століття і на це місце прибули три брати: Кий, Щек, Хорив і сестра їх Либедь. Стали над Дніпром і найстарший Кий сказав:

— Ось тут заложимо оселю.

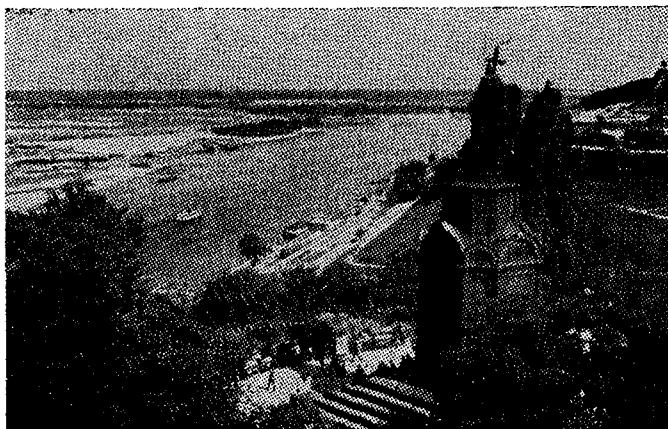
Вирубали ліс і побудували перші хати. Обгородили оселю частоколом та обвели валом. І назвали оселю від імени найстаршого брата Києвом. А від імени Щека назвали одну гору Щекавицею, а другу від Хорива — Хоривицею, а від імени Либедь назвали ріку Либеддю.

Могутнів і розвивався Київ. Поселилися в ньому нові прихідці, припливали Дніпром купці із півдня та півночі, приїздили гості з усіх усюд.

І став Київ славним городом і володіли в ньому могутні князі: Аскольд і Дир, далі князь Олег, а по ньому Ігор. Ігор узяв собі дуже розумну дру-

жину Ольгу. Була вона дорадницею Ігоря, а по його смерті стала сама володіти Українською державою.

Володіла Ольга Україною довгі роки, а слава про велику й мудру княгиню пішла по широкому світі. Покорила вона і об'єднала з Києвом ворохобне плем'я деревлян, розбудувала столицю Київ, упорядкувала державу. Висилала своє по-

Пам'ятник св. Володимирові у Києві над Дніпром.

Ілюстрації М. Михалевича

Вже два місяці облягають печеніги Київ. Дізналися, що князь Святослав далеко в Болгарії, і підступили під саму столицю, де замкнулася княгиня Ольга з трьома онуками: Ярополком, Олегом і Володимиром. Важко прийшлося киянам. В городі настав голод і брак води; а тут ніяк сповістити Святослава, що в нього дома діється.

Правда, по другий бік Дніпра, за Києвом, стоїть воєвода Претич з своїм військом, але й до нього нема доступу. Чорні злидні нависли над матір'ю українських городів.

В княжому теремі¹ у своїй кімнаті сидить княгиня Ольга. Біля неї наймолодший, найлюбіший її онук — Володимир. Припав до колін бабуні і просить: — Розкажи про діда Ігоря, як він покорив уличів і тиверців, і як ти помстилася за його смерть на деревлянах.

сольство до німецького цісаря Отона I, а сама їздила в Грецію, у Царгород. З великими почестями вітав її візантійський цісар. І тут, як пише давня історія України — Літопис, прийняла княгиня Ольга християнську віру, а хресним її батьком був сам цісар... Було це 955-го року, себто рівно тисяча літ тому. Хрещення Ольги — це велика і світла подія в історії України. За великі заслуги і за побожність проголошено Ольгу святою, і її день святкує наша Церква і нарід 24-го липня.

Християнська віра поширювалася щораз більше в Україні, а онук Ольги, Володимир Великий, не тільки сам покинув поганство, але й охрестив увесь український народ. Було це 988-го року.

Володимир Великий побудував численні церкви, і Київ заяснів великою славою, як столиця могутньої Української держави. Здійснилося пророчтво святого Андрія: на київських горах засяла ласка Божя, а український нарід молився в численних храмах Божих.

Церква проголосила святим і Володимира і його день — 28-го липня.

Свята княгиня Ольга і святий князь Володимир Великий — це великі володарі-будівничі давньої княжої України, і слава про них не вмирає і ніколи не вмере в українському народі.

— Помстилася! Страшно помстилася! Хай Бог мені простить за такий гріх, — прошепотіла княгиня і глянула на візантійську ікону Пречистої, що в куті кімнати сяла золотом від світла лампадки. — Не згадуй мені про це, любий.

Вікна княжого двору задрижали від ударів в стіни города печенізьких пращ² і сокир.

— І я, як виросту, — говорив Володимир, — буду таким лицарем, як дідусь і батько. Не посміють тоді дикі печеніги і ногою ступити на нашу землю! Правда, мій батько Святослав великий лицар-воїн?

— Справжній лицар, недаром прозвали його Хоробрим. Мій син! — з гордістю промовила княгиня. — Сміливий, легкий на ходу, як пард. У похід не возить з собою ні казанів, ні шатер; ріже конину, воловину, або дикого звіра тоненькими платочками, пече на вуглях і так їсть. Спить на конячій опоні, підмостивши під голову сідло. А як іде з ким воювати, то посилає вперед своїх послів, щоб вони про це оповістили ворогів, кажучи: „Іду на вас!“ Це він робить на те, щоб вороги мали час приготувитись до бою, бо князь Святослав вважає, що то не по-лицарськи несподівано, потайки на когось нападати. В цьому й уся його сила лицарська і нею, як знаєш, переміг він хозарів над Волгою, дійшов аж до річки Кубані, у далеку землю Тьмуторокань, побив греків і болгар, і тепер сидить там у них, у Переяславці. Вже й пісню склала про нього наша молодь:

„Ой, пустимося ж на тихий Дунай,
Долів Дунаєм під Цареград“.

— І я, як виросту, теж далеко розгорну нашу державу.

— Не в тому тільки слава князя, щоб поширювати державу, — промовила княгиня Ольга, поклавши руку на ясну голівку онука, — але і в тому, щоб її всередині скріпити і будувати на ній нове краще життя.

Яке нове життя? — запитав хлопець, підіймаючи бистрі очі на бабуню.

— Упорядкувати землю, завести лад поміж народом, у судах, торгівлі, землеробстві; ставити кам'яні двори, привести народ до правдивої віри; подбати про навчання молодих, як це діється у греків і інших просвічених народів. Не лише лицарем мусить бути князь, а й розумним володарем, будівничим своєї держави.

— Я таким буду, бабуню! Побачиш, яким я буду колись будівничим! — закричав хлопець і раптом замовк.

Десь у віддалі, за стінами города, почувлися голоси воєнних труб. Володимир сплеснув у долоні.

— Батько вертається! Прожене печенігів! — крикнув і кинувся з кімнати. Та не встиг вийти, бо в дверях став сотник Демко і сповістив:

— Вовода Претич напав знечев'я на ворога, а той, думаючи, що це князь, налякався і ось тепер відступає від Києва.

— Слава Богу! — перехрестилась Ольга до ікони. — А хто дав знати Претичеві про нашу біду?

— Ось смільчак, що на це зважився, — відповів Демко, висуваючи перед себе молодого, стрункого юнака, що досі стояв осторонь під дверима.

— Киянин, син дворецького Петка.

— Як це ти зробив? — поцікавився Володимир. — Звичайно, — став розказувати юнак. — Вмію говорити по-печенізьки, от і перебрався за печеніга і з уздечкою в руках перейшов через ворожі війська, питаючи всюди буцімто, чи не бачили мого коня? Так добрався я аж до Дніпра, а там скочив у воду, переплив ріку і, діставшись до Претича, розповів йому про облогу Києва. Вчора вдосвіта пустився воевода з відсіччю.

— Славно списався! — похвалив захоплений Володимир. — Будемо товаришувати, добре?

І обидва вибігли з терему, поглянути з окопів, як відступає печенізька орда.

Минуло з того часу кільканадцять років. Не стало бабуні Ольги, згинув князь Святослав лицарськи в бою на широких степах чорноморських. Тепер на київському престолі сидить наймолодший його син Володимир і здійснює юнацькі мрії про велику, сильну державу.

Позбирав уже всі українські землі та й інші, що до Києва належали. Ходив походом під Карпати, в Галичину і на Волинь, відібрав від поляків наші городи: Перемишль і Червен, заглянув і на полудневе узгір'я Карпат над Тисою. За кілька років мав уже державу, що сягала від Карпат до Кавказу, на півночі до Волги і великих озер, що недалеко нинішнього Петрограду. Найбільше сил витрачав у боях з печенігами, що раз-у-раз нападали на східні границі України. Але й тут сприяло Володимирові щастя. Два рази прийшлося йому дуже скрутно, та врятувала хоробрість молодих і розум старих.

А згодом, забезпечившись від степових орд, заживши в мирі з сусідами від заходу й півдня, Володимир міг узятись і до внутрішньої розбудови своєї держави.

Сьогодні в Києві чимале свято — храм Пречистої Діви в Десятинній церкві. Князь, за звичаєм, справляє народові великий бенкет-пир. Такі пири, зрештою, тут майже щодня чи при князю чи без князя: на дворі в „гридниці“ для бояр, гриднів, десятицьких, соцьких, тисяцьких і „нарочитих мужів“ — а старцям і вбогим можна приходити на княжий двір і брати собі поживу та гроші. За ті пири і пішла слава про князя Володимира, як про володаря ласкавого, і прозвав його народ „ясним сонечком“.

Але ті Володимирові пирування були не тільки для утіхи князя й бояр. В них брали участь представники всіх верств громадянства — тут мали вони нагоду зустрічатися з собою, скріплювати зв'язки-єдність поміж собою. Це й була та внутрішня будова, яку проводив князь Володимир, коли водночас назовні забезпечувався від ворогів могутніми оборонними валами й твердинями.

Князь уже готовий до виходу на пир, але сидить ще у своїй кімнаті і, спершись на дубовий стіл, дивиться крізь відчинене вікно на далекий Дніпро, на зелені узгір'я праворуч, на високий горб, де ще недавно стояв Перун, а тепер красується рубана з дерева церковця св. Василія. А тут у самому Києві знімається кам'яна святиня Пречистої Діви. „Десятинною“ звуть її, бо князь на її удержання призначив десятю частину своїх прибутків. Будували її й малювали візантійські майстри.

Дивиться на те все князь і думками лине в минуле. Згадав розумну бабуню Ольгу й зітхав: „Коли б ти сьогодні ще жила, моя кохана виховнице, раділа б твоя душа, як твій онук пішов твоїми слідами, за твоїми науками.“

„Сьогодні я не тільки лицар-князь, але й князь будівничий, як це я обіцяв тобі ще за життя батька. Я і мій народ прийняли правдиву віру Христову, до якої твоє серце так щиро прив'язалося. А там... будує далі на всіх ділянках державного життя”.

І згадав Володимир усі свої тяжкі зусилля, які треба було йому прикладати, щоб прищепити візантійську культуру не тільки в будівництві і мalarстві, але й серед народу. В Києві є вже школа для дітей „нарочитої чаді”, себто для визначніших родин. З неї вийдуть свої священники і взагалі освічені люди, які розумно зможуть стати разом з князем до творчої роботи. І з цих перших учнів Володимирової школи вийшов славний митрополит київський Іларіон, що опісля над домовиною князя проголосив останнє прощальне слово.

Думає князь, торочить нитку спогадів: „Будую... разом з боярами обмірковуємо, якими законами забезпечити добро народу в щоденному житті, в церковному, в громадському”.

Думає князь і зором стежить за зграєю білих голубів, що кружляють понад Десятинною церквою.

Завіса на дверях легко заколихалась і з-поза неї виглянула темна голівка княгині Анни.

— Князю! Народ жеде тебе на майдані. Пора починати пир. Вже зішлись бояри, посадники і старіші з усіх міст та люди многії. На сьогодні наготовили дворецькі 300 перевар меду, крім їжі всякої і хлібів.

— А про вбогих і хворих не призабула ти, Анно?

— Невже ж можу я позабути про те, що так лежить тобі на серці? — з легким докором відповіла княгиня. — Для вбогих і старців столи розставлені під церквою. Хворим і калікам розвезли отроки⁴ всякі припаси: хліб, м'ясо, кисіль, рибу, городину, мед і квас у бочках. А мої служебниці мають розвідати, де є немічні жінки і бездомні діти-сироти. Нічого я не забула, князю.

Вийшли князь і княгиня на майдан. Зашумів народ, як бджоли у вулику. Заграли труби, бубни, гуслі. Замаєли у повітрі підкидані шапки, понесли оклики: „Слава князеві, ясному сонечкові, заступникові нашому! На здоров'я, на довгі роки!”

Сіла княгиня поміж жіноцтвом, а князь походить поміж народом. Тут заговорить ласкавим словом, там вислухає скарги, чи прохання, — бідним сипле щедрою рукою пригорщу золотих і срібних монет, на яких по один бік візерунок князя, по другий — його знак державний: тризуб.

А там над берегом Дніпра готується молодь до танців, до музики й співу. Вже дівчата стали у коло, і понеслася бадьора пісня:

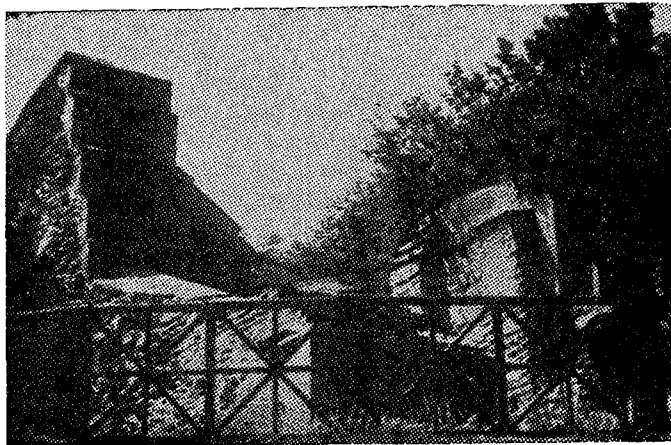
„Ой, пустимося ж на тихий Дунай,
Долів Дунаєм під Цареград”.

¹ терем — княжий двір.

² праща — прилад для метання кам'яних куль.

³ гридниця, — мешкання, де жили урядовці-гридні й інші; десяцькі, соцькі, тисяцькі — вищі військові урядовці, нарочиті — визначні.

⁴ отроки — молодші з двірської служби.

ВОДОГРАЙ БЛЯ ЗОЛОТИХ ВОРИТ

В надвечір'я соняшна заграва
Заливає київську блакить,
І, здається, знову гомонить
Яра велич князя Ярослава,

Бо за муром, сивим і заснулим,
Рветься вгору, повний через край,
Золотоворітський водограй
І шумить, шумить нам про минуле...

Микола Щербак

ВІТАЙ, ОСЯЙНЕ ЛІТО!

З нотами

Дзвінок у нашій школі
Замовк на довгий час,
Назустріч вільній волі
Вже кличе сонце нас.

Ми друзі, юні друзі,
Стаємо струнко в лаву —
Ростем, мов квіти в лузі,
Батькам на втіху й славу.

Поля, ліси і гори
В дорогу кличуть нас —
Ми радісні, бадьорі
Мандруємо всі враз.

Ми друзі, юні друзі...

В мандрівках, у просторах,
Під звук дзвінких пісень,
В зелених вільних горах
Цвіте наш юний день.

Ми друзі, юні друзі...

Сп. Б. Даниловича.

Мок. Я. Ярославенка.

Вітай, природо, в квітах,
Вітай життя святе!
Вітай, осяйне літо
І сонце золоте!

Ми друзі, юні друзі...

В. Данилович

„Гей, на Івана, Гей, на Купала...”

Над буйною землею висіло сліпуче сонце й обсіпало її своїм гарячим промінням. Навіть у пластовому таборі, між шатрами й колибами, було душно, хоч табір заховався в тінь соснового лісу.

— Ну й гаряче ж! — говорили юначки, вдихаючи тепле лісове повітря, насичене запахом живиці.

— І не диво! — сказала сестричка Леся. — Завтра празник святого Івана Хрестителя, а від нього звичайно починається найгарячіша пора літа. А хто з вас, дівчатка, знає, як в Україні інакше називали це свято?

— Івана Купала! — відізвалась юначка Маруся. — Я навіть знаю, що ввечері перед Купалом дівчата пускали вінки на воду...

Мама не раз розповідала Марусі про далекий рідний край.

— Так, це давній-прадавній звичай! — сказала сестричка. — Це звичай наших предків — не слід його забувати! І ми сьогодні ввечері підемо на річку з вінками.

Дівчата дуже зраділи. Під проводом Лесі вони назбирали лісових квітів і сплели віночки. Сплітаючи, співали гарну купальну пісню:

По саду ходжу, виноград саджу,
Посадивши та й підливаю,
Ой, підливши та й нащипаю,
Нащипавши, віночка зі'ю,
Віночка звивши, на воду пушу...

Проспівавши пісню, дівчата підходили чергою до берега й кидали свої вінці в воду. А потім хлопці принесли Марену, велике опудало, зроблене з трави. Вони підкидали його вгору, обсмикували зелені коси, гралися ним, мов м'ячем, і, наприкінці, кинули в воду. Плила Марена слідом за віночками, плила-потопала, а хлопці один за одним, мов молоді олені, стрибали через вогонь. Загомонів ліс веселими піснями, сміхом і вигуками, а зірки, примруживши очка, цікаво дивилися з неба на пластунську забаву.

На другий день, на самого святого Івана, учасники обох таборів, дівочого й хлоп'ячого, зібрались на галявині, щоб вислухати Службу Божу. А по обіді сестричка Леся провела з своїми юначками гутірку.

— Просимо розказати про Купала в Україні! — загомоніли наввипередки дівчата.

— Ви відгадали мої думки, — сказала Леся, — власне, я хочу розповісти вам про Івана Купала. Пускання вінків на воду й стрибання через вогонь — це тільки невеличка частина старовинного ук-

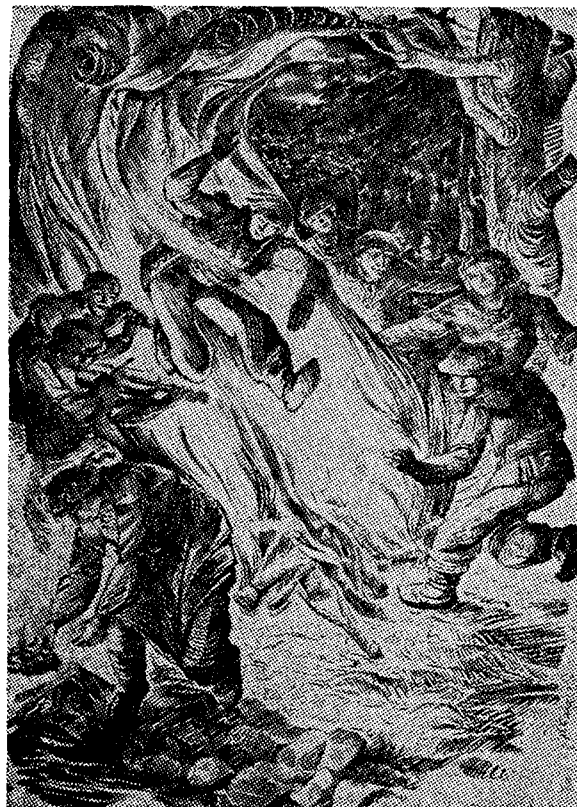
раїнського народного обряду. Давним-давно наші предки, як усі інші народи світу, вірили в таємничі сили природи, що їх уявляли собі в постатях русалок, мавок, чугайстрів, лісовиків, опирів та інших духів. Вірили також, що при допомозі чарів і заклять можна прикликати собі щастя, відігнати від себе лихо або дізнатись про майбутню долю. Тому ніч під Івана Купала була для них порою чарів: тоді ніби розкривалися всі таємниці, розмовляли між собою дерева й рослини, а папороть розцвітала чародійним червоно-вогняним цвітом. Хто з людей не злякався відьом, чортів, вовкулаків та іншої нечистої сили і добув собі цей цвіт, ставав найщасливішим і найбагатшим у світі. Увечері молодь йшла над ріку, дівчата кидали на воду вінки, дивились, куди вони пливають, і з того ворожили собі долю, а хлопці розпалювали ватру і стрибали через полум'я, щоб на майбутнє забезпечити себе від нечистої сили. Вони топили в річці опудало, зроблене з соломи або з трави. Називали його Мареною.

— А чому його топили? — запитали дівчата.

— Це вони так ховали його до наступного літа. В постаті Марени вони, можливо, уявляли собі саму природу. Тоді вони готувалися до жнив і бачили, що природа вже втрачає свою силу й красу, що вже наближається осінь.

За християнських часів ці звичаї перенесено на день свята Івана Хрестителя, що припадає якраз на той самий час, на початок жнив.

У глибокій задумі слухали юначки слова сестрички. Вони думали про те, як то щиро любить

Ілюстрація В. Баляса

український нарід Божий твір, природу, і як прагне він до щастя, яке собі уявляє у вигляді вогняного цвіту папороті...

Михайло Маморський

МІЙ ВІНОК

Ой хрещатий барвіночок
Рясно як цвіте!
Не журися, люба мамо,
Бо — дочка росте!

Ти стелися, барвіночку,
У нас у садку:
На Купального Івана
Буду я в вінку...

Я з дівчатками надвечір
Вийду до води,
Мій вінок на сині хвилі
Я пущу пливати.

Пливи, пливи, мій віночку,
Барвінковий цвіт,
У далекий, невідомий,
У казковий світ.

Пливи, пливи, мій віночку,
Рівно по воді:
Все, що я не загадаю,
Збудеться тоді:

Щоб мій татко був здоровий,
Як той дуб міцний...
Ой, віночку мій хрещатий,
Пливи, не тони!

І щоб мама моя — гожа,
Як улітку день, —
Не вгавала — щебетала
Радісних пісень.

И ще таке щось загадаю
Над моім вінком,
Що собі лише признаюсь
Тихим голоском:

Пливи, пливи, мій віночку,
Як вода пливе...
Може мама мені справить
Вбраннячко нове!..

Ой, стелися, барвіночку,
У нас у садку:
На Купального Івана
Буду я в вінку!

О. Кобець

ЧЕРЕШНІ

Спогад з дитинства

Жили ми близько великої й славної ріки Дніпра, у розкішному та багатому селі Онуфріївці, у просторій білій хаті нашого дідуся Михайла та бабуні Килини. Жилося нам гарно на Україні, весело та щасливо. Кругом хати ріс великий вишневий садок, були в ньому і черешні, яблуні та груші. Весною, коли розцвітали дерева, наша хата наче потопає в білому цвіті.

Я ще й у школу не ходив — зовсім малий був, а тітчин Василько, мій побратим, був за мене тільки рік старший. Майже кожного дня бігали ми до річки, що пливла попри сад до Дніпра. У річці вода тепла, плавають по ній качки з каченятами, а в воді безліч маленьких рибок. На березі скакали жаби і виводили свою пісню: ква-ква-ква, крррр-крррр-крррр... Коли ми надбігали, то жаби плигали в річку, тільки бульки та круги йшли по воді.

Ми бігали по березі, падали, сміялися, бовталися доскочу в воді і зморені, але радісні верталися до хати, щоб смачно поїсти та відпочити.

Відпочивали недовго. Дідусь садили нас у возик, у руки давали батіжок, і ми їхали з-під груші, що росла коло самої хати. Стюбаючи батіжком, ми весело сміялися і уявляли собі, що їдемо десь далеко в поле, або до міста. Бувало, сторчака дамо з возика, гудза наб'ємо на голову, але не плачемо!

Ілюстрація Л. Палій

Одного разу запримітили ми з Васильком, що в садку черешні вже червоні. Аж слина в роті покотилася, так захотілося їх покуштувати. Щоб дістатися до черешень, треба було пройти город з картоплею. Ми побрели туди, а щоб дідусь нас не бачив, то рачки лізли. Подряпали руки й ноги, аж кров повиступала. А тут на біду урізав я мізинного пальця об кусень скла. Почав плакати, вже й про черешні забув! Василько штовхнув мене і каже: „Мовчи, а то дідусь почує і прийде!“ Заліпив я ранку землею, поліз далі, а тут уже і черешні над головою! Зразу забув і про дідуся, і про його прута, і про пальця!

Поздіймали ми шапки з голів та й почали скоренько рвати черешні. Рвали разом з листям, аби тільки скоріше. Аж глип! — від хати на город ідуть дідусь та й гукають:

— Де це ті розбишаки запропастилися, га? Івасику! Васильку! Де це ви?..

Нам спереляку аж дух заперло. Ми лежали під черешнями так тихо, що чули, як серце стукє в грудях. А дідусь далі наче до себе гомонить:

— І де це вони могли подітися? Ой, наскублю їм вуха і на коліна поставлю!

Так бідкаючися, пішли дідусь у хату. Ми підняли голови, роздивилися і швиденько побігли у двір. Залізли під воза, і аж тоді легше віддихнули, — були в безпечному місці.

З великим смаком стали ми їсти черешні. Та вони були ще зовсім зелені, кислі та гіркі. Тільки від сонечка трохи почервоніли, але нам здавалося, що немає нічого смачнішого над ці черешні, бо ми їх самі нарвали та ще й з страхом!

На наше здивування й тривогу, поблизу знову з'явився дідусь:

ВИШЕНЬКИ

Поблискують черешеньки
в листі зелененькім.

Черешеньки ваблять очі
діточкам маленьким.

Дівчаточко й хлоп'яточко
під деревцем скачуть,
Простягають рученята,
та мало не плачуть.

Раді б вишню з'їсти,
та високо лізти,
Ой, раді б зірвати,
та годі дістати.

„Ой, вишеньки-черешеньки,
червоні, спілі,
Чого ж бо ви так високо
виросли на гіллі?“

„Ой, того ми так високо
виросли на гіллі, —
Якби зросли низесенько,
чи то ж би доспіли?“

Леся Українка

— Ой, прутом висічу отих шибеників та й циганам віддам! І де це вони поділися?

Ми ще довго сиділи, затаївши духа, вже й черешні всі поїли, вже й спати захотілося, хоч мухи докучливо кусали. Сорочки наші вимазалися маззю в колесах. Уже й раді були вилізти, та боялися і дідуса і циган. Аж занюхав нас наш собачка Шарик. Прийшов до нас і так ласкаво лестився і скавулів, наче казав нам не боятися. Ми таки відважилися і вилізли з-під воза.

Та щойно стали ми на рівні ноги, аж дві міцні дідусеві руки вже тримали нас за рамена. Мабуть, дідусь таки вислідив, де ми поховалися.

Ми слухняно, не обзиваючися, ішли слідом за дідом у хату. Дідусь налляли води в миску, помии нам руки, повитирали чистим рушником, одягли на нас чисті сорочки, посадили під хатою на присьбі, а тоді й стали на нас гримати:

— Сидіть отут і ані руш з місця, бо вже тепер не втечете від мене. Я зараз виріжу доброго прута, і мусите мені все розказати, де були і що робили! — І пішли повільною старечою ходою до садка.

Ми із страху сиділи як укопані, а найбільше боялися циган. Нам здавалося, що вони вже й є коло нашої хати.

За деякий час прийшли дідусь. Які ж були ми здивовані, коли, замість прута і циган, наш

любий дідусь принесли нам у брилі справжніх спілих червоних черешень! Нарвали їх у садку із драбини на самому вершку дерева.

Насипали нам черешень у шапки, сіли коло нас та й почали навчати, щоб ніколи не їли ми зелених черешень, яблук та груш, бо від них можна захворіти й померти. Розказали нам про одну дівчинку, яка не слухалася ні тата, ні мами, ні дідуса, ні бабусі, наїлася зелених ягід та й померла. Поклали її в глибоку й холодну яму, де немає ні сонечка, ні пташок, ні метеликів. Душа її полетіла до неба, до Бога.

До самого вечора слухали ми дідуса і обіцяли їм, що вже ніколи-ніколи самі не підемо і не їстимемо зелених черешень. І просили дідуса, щоб не кликали циган, бо завжди вже будемо слухняні.

Коли вся родина повернулася з поля і після вечері сіла під грушею спочивати, дідусь розказав наші пригоди. Усі сміялися, а ми з Васильком не могли вийти з дива, як це дідусь усе докладно знають, наче разом з нами були і все бачили.

Слухаючи розмов, ми так і поснули смачно у своїх матерів на руках. Тиха літня ніч заколисала нас до сну, і всю ніч снилися нам черешні, спілі, смачні дідусеві черешні.

ШУМЛЯТЬ БЕРЕЗИ

Ілюстрація М. Михалевича

Шумлять берези,
Бо в лісі чують,
Що наші діти
До них мандрують.

Йшли наші діти
Та й зупинились —
Під синім небом
Отаборились.

Берези втихли,
Тінь розстеляють,
Бо наші діти
Відпочивають.

Шумлять берези,
Бо діти встали
І гарну пісню
Їм заспівали.

Співає Віра,
Співає Галя,
Малій Івасик,
Мала Наталя.

Співає квітка,
Співає пташка,
Слухає пісню
В траві мурашка.

Щебече пташка
В гаю на дубі:
— Які ж ці діти
Веселі, любі!

Мирослав Петрів

„АТОМОВИЙ” ЧОВНИК

Ілюстрація П. Холодного

У парку, над ставком, зібралися хлопці пускати човники на воду. У кого був вітрильничок, у кого моторівка, чи індіанське „кану”. Один Левко мав човен воєнного типу — підводний.

Човна порушував маленький мотор. Човен занурювався під воду і мчався безшелесно, тільки перископ виставав наверх.

Інші хлопчики заздрим оком дивилися на Левкову іграшку. Залишили свої вітрильнички на воді, а самі захоплено приглядалися до підводних герців човника. Левко був дуже гордий, бо ніхто не мав такого „чуда техніки”, як він.

Але Левкові було цього замало, йому заохотилося ще більше здивувати товаришів забави.

— Ось ви зараз побачите, — сказав, — скільки матросів вміщається у підводному човні. Тільки дивіться!

Витягнув з кишені кілька металевих вояків-матросів (між ними двох адміралів!) і посадив їх у човен, мовляв, як залогу, бо й що ж це за підводний човен без залогів? — казав.

Та горе! Не подумав малий Левко, що купка металевих вояків має свою вагу... Посадив їх у човен щось із десятків, пустив на воду, а човен — буль-буль-буль! — пішов просто на дно, з матросами і з двома адміралами!

В тому місці на ставку вода була досить глибока та ще й скаламучена, і підводний човен в одній секунді щез дітям із очей.

— Ха-ха-ха! — зареготалися Левкові товариші. — Оце тобі справжній підводний човен: пішов під воду, мов камінь!

— Гей, Левку! Чому твій човен не дає сигналів СОС? — питалися інші.

Левко стояв на березі, червоний, як рак, засоромлений та сердитий аж до сліз. Не так шкодував він човника, як досадно йому було, що товариші кепкують із нього, насміхаються. А мав таку вперту вдачу, що любив, наперекір усім, поставити на своєму.

Присів на березі і сказав, нібито цілком байдуже:

— А ви не журіться, мій човен не пропаде! Він не звичайний собі човен, а — атомовий!

— Атомовий? — здивувалися діти.

— Еге! Подібний до „Навтилюса”, першого американського підводного човна, що його порушує атомова енергія. Мій човник має такий штудерний мотор, що може сам переплисти попід воду і виринути на другому кінці ставка!

— Ха-ха! — засміявся хтось насмішливо.

— Не вірите? Ану, побіжімо на другий берег! Побачите, мій човник буде там ждати на нас!

Діти зразу не повірили Левкові, але він так завзято й переконливо запевняв їх про чудесну конструкцію свого човника, що таки побігли за ним на другий кінець ставка.

Недалеко, на лавочці сидів садівник у зеленій уніформі та в службовій шапці. Це була якраз обідня пора, і він відпочивав собі після полуденку, пихкаючи люльку. Він бачив Левкову прогоду з човником, чув, як діти з нього кепкували і як потім Левко фантазував про „атомовість” свого човника. Коли ж діти побігли на другий бік ставка, садівник підвівся, взяв свою довгу палицю, з гострим цвяхом на кінці, і наблизився до того місця, де затонув човник.

Тим часом на тому березі ставка дитяча громадка даремне вичікувала, поки атомова енергія викине наверх Левкового човника. Ждали-ждали та й не діждалися. Тут діти стали знову кепкувати з Левка та з його „чуда техніки”. Тепер уже ніхто не вірив у його вигадку, та впертий Левко далі стояв на своєму. Аж тупав ногами і трохи не плакав!

— Він мусить виплисти наверх! — кричав. — Мусить! Мусить!

Яке ж було здивування всієї громадки і самого Левка, коли до них підійшов садівник — з Левковим човником у руках!

— А ви не насміхайтесь з цього хлопця, — сказав поважним голосом. — Його човник справді надзвичайний. Я сам був свідком, як якась таємнича сила викинула його наверх, саме тоді, як ви бігли сюди.

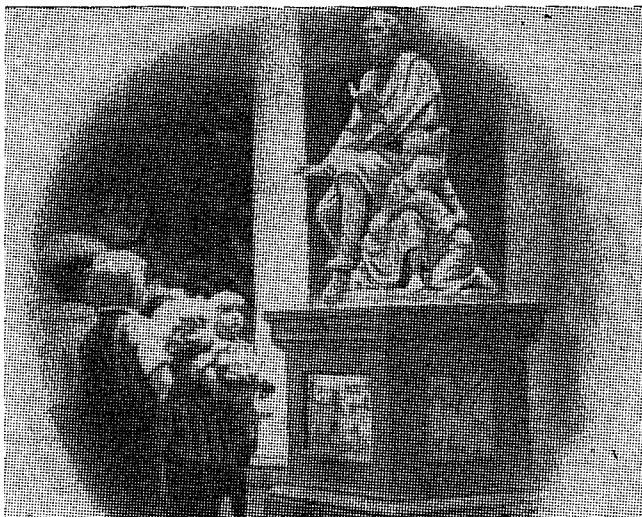
І, глянувши просто в вічі Левкові, подав йому човника і сказав:

— Ось вам ваш корабель, капітане!

Діти обскочили Левка і загомоніли:

ТАК ЦІКАВО ЖИТИ...

Цього року минає 150 років, як в місті Одензе, на одному з островів малої європейської країни, Данії, народився Ганс Христіан Андерсен, — один з найславніших письменників для дітей. В цьому нарисі описано дитячі і юнацькі переживання Андерсена.

Діти коло пам'ятника Г. К. Андерсена

У тихому місті Одензе життя проходило спокійно. У будні було повно щоденної праці, а в неділю святково прибрані мешканці цього міста поважно, цілими родинами, ходили до церкви. Ніякі голосні події тут не відбувалися, навіть хлопці виростали тут спокійні й не влаштовували на вулицях змагань і боїв, як це водиться між хлопцями в інших місцевостях. Про Одензе люди мало чули поза Данією, і ми також про це місто нічого не знали б, якби в ньому сто п'ятдесят років тому не народився і не прожив свої хлоп'ячі літа Ганс Андерсен. У спокійний побут міста він вніс нове, — свої невпинні сміливі мрії. „Так цікаво жити..." — говорив він часто своїм приятелям і оповідав їм про далекі шляхи та про „найбільше у світі місто" Копенгаген, куди змалечку мріяв поїхати, щоб стати актором у великому театрі.

Увечері він довго не міг заснути й прислухався до далеких шумів, що доносилися з довкілля.

— Левчику! Покажи нам твій атомовий човник!

— Скажи, де купив його?.. Скільки заплатив?..

— Дай хоч потримати хвилинку!

Та Левко втратив раптом охоту до дальшої забави. Вже й не хвалився своїм „чудом техніки" і нікому його не показував. Попрощався з товаришами і сказав, що мусить іти додому.

Відходячи, приступив ще до садівника і промовив голосно, щоб усі чули:

— Дякую вам, пане садівнику, що витягли з води мого човника!

Слухав, як пищать під підлогою миші, і уявляв, що там відбувається мишача вечірка. Миша-господиня — це чародійка; вона запрошує на прийняття й Ганса, дотиком ніжки робить його таким тоненьким, що він може просмикнутись у щілину в підлозі. Всі стіни в мишиному домі обвішані шинками й різними смачними речами. Усі урочисто сідають до вечері, а Ганса запрошують на приготоване для нього велике крісло. „Як це гарно!" — промовляв сам до себе Ганс і солодко засинав.

Він придумав багато таких оповідань, а придумуючи їх, ходив заплющивши очі. Так йому краще було уявляти все те, про що він мріяв. Це непокоїло його маму: „Чого він не ходить, як інші хлопці, а заплющує очі?" — дивувалася вона.

Між стіною дому й кущем він вибудував собі шатро, але в його уяві то було не шатро, а пишний палац. Якось він запросив до шатра сусідську дівчину й відкрив їй велику таємницю: „Не думай, що я — син бідного шевця. О, ні! Я — син принца, але мене ще в колисці заміняли з іншим хлопчиком. Колись я вернуся у палац принца, буду там бавитися з своїми сестрами й братами, вбраними в оксамитну одежу й в черевички із срібними застіжками. Коли тільки я побажаю, істиму солодощі та печені яблука". Дівчинка поглянула на Ганса, на його полатані штани, на босі ноги і сказала, що він — божевільний. Вона тоді не могла й подумати, що колись цей „божевільний" хлопчик буде гостем у королівському палаці, буде ходити по саду з королем і оповідати королеві про свої твори.

Одного дня батько забрав Ганса з собою до театру. Хлопець зовсім очманів від зворушення, — такою прекрасною видалася йому гра артистів. Але ходити до театру часто він не міг, бо його батько був швець і не заробляв багато грошей. Тож Ганс діставав театральні програмки і з них відтворював цілі театральні вистави у себе вдома. Батько змайстрував йому з дерева ляльки й сцену, як в правдивому театрі. Вбрання лялькам Ганс пошив сам, на кожну виставу інші костюми. Тепер він міг запросити всю родину, щоб дивились, як він посуває по сцені свої ляльки і говорить за них їхні ролі. Звичайно говорив він не те, що говорили артисти в театрі, а сам придумував слова.

Родина Андерсенів не мала ані клаптика землі біля дому. Тож Гансова мама набрала трохи землі у дерев'яну скриню, винесла ту скриню на дах дому й посадила у ній різні рослини. Ганс часто вилазив на дах, сідав біля скрині й дивився, як у тому малому „городці" все зеленіло. Він ду-

мав, що це було б дуже цікаво побувати всередині тюльпану, або підслухати, про що розмовляють між собою рожі, або довідатись, хто сказав бджолам, що тут є квітки...

Коли помер батько, Ганс, хоч був тоді ще невеликим хлопчиком, мусів працювати. Його прийняли до фабрики, але він там довго не побув, бо більше співав, як працював. Робітники, хоч і захоплювались його чудовим голосом, сміялися з нього, що він не хлопець, а дівчина, перебрана за хлопця.

Мавши тринадцять років, Ганс почав відкладати гроші, щоб поїхати до Копенгагену — столиці Данії, і там стати актором у великому театрі. Мама зажурилася, але знала, що його не переконає. Тож вирішила порадитись у ворожки, як тоді робили люди, що вірили в чари й ворожбитство. Стара ворожка довго дивилася у філіжанку, з якої саме перед тим пив каву Ганс, і промовила: „Цей хлопець буде колись славною людиною. Прийде ще день, коли наше місто на його честь освітять смолоскипами і заради нього гратиме музика й відбудеться парада”.

І хлопчик вирушив у широкий світ. Прибувши до столиці, він переконався, що там усе було дуже дорого, і грошей йому вистачить лише на кілька днів. Все таки вирішив піти до опери. Слідкуючи за дією, що зображувала нещасливе життя розді-

лених долею людей, він гірко плакав. Він сидів біля двох жінок, що увесь час щось їли. Жінки поцікавилися, чого це Ганс так тяжко ридає, і він пояснив, що дія на сцені пригадала йому його власні переживання. Він також мріяв стати актором, але доля не пускає його на сцену. Бо саме перед тим він намагався знайти працю в театрі, але тільки осмішився. Жінки пожаліли його і почастивали ковбасою, хлібом з маслом та помаранчами.

Минули роки. Андерсен став відомим письменником і вирішив відвідати своє рідинне місто. Його зустріли з почестями. Увечері все місто палахкотіло від світла смолоскипів, мешканці міста зібрались на площі, маршували і голосно викрикували „слава”. На домах висіли прапори, а оркестра намагалась грати якнайголосніше. Бож вона грає, щоб вшанувати найбільшого сина міста Одензе, автора прекрасних казок, самого Ганса Андерсена.

І ніхто не знав, що Андерсен ці казки придумав давно колись, ще як був хлопчиком. Він ніколи не забув про свої дитячі мрії, увесь час пригадував придумані ним пригоди звірів, птахів і людей, нарешті записав їх на папері й видрукував книжками. Книжки ці розійшлися по цілому світі, їх перекладали на чужі мови, і всюди тепер знають про Ганса Андерсена, його батьків, родину, товаришів і про його рідинне місто.

Ганс Христіан Андерсен

НОВИЙ ОДЯГ КОРОЛЯ

Давним-давно жив король, якому ніщо на світі не було миліше понад одягу. Він не турбувався ні своїм військом, ні видо-вищами, любив тільки їздити в кареті, щоб усі дивилися на його одяг. Про інших королів говорили: „король зайнятий, король на нарадах”, а про нього казали: „король зайнятий — він в одягальні”.

Одного разу в тому королівстві з’явилися два ткачі. Вони хвалилися, що вміють ткати таку тканину, яку бачать тільки розумні люди. Тканина ця незвичайної краси, але хто нерозумний, або незаслужено має високе становище, не бачить її.

— „Це якраз тканина для мене, — подумав король. — Коли носитиму із неї одяг, буду знати, хто в моїм королівстві розумний, а хто ні, — і хто незаслужено займає високе становище”.

Король прийняв ткачів у свій двір, дав їм багато золотих грошей, і наказав ви-ткати для себе дивну тканину на новий одяг.

Ткачі-обманці дістали в королівському дворі два ткацькі верстати і багато шовкових та золотих ниток. Від ранку до пізньої ночі сиділи ткачі за порожніми верстатами і ніби весь час щось ткали.

Одного дня забажав король довідатися, скільки тканини вже мають ткачі. Але він боявся йти до них перший, бо що ж буде, коли він нічого не побачить? Це ж означатиме, що він нерозумний і не годиться на короля.

— „Вишлю наперед свого старого міністра, він чесний і добрий, — почую, що він скаже”, — вирішив король.

Старий міністер дуже налякався, коли побачив ткачів за порожніми верстатами.

— „Невже ж я такий нерозумний, що не повинен бути міністром?” — подумав він.

— Дивіться! Хіба не гарна ця тканина? — голосно запитали ткачі, коли побачили міністра. — Дивіться, які прекрасні узор-и, які чудові барви!

Ілюстрація М. Левицького

Міністер підійшов близько до верстата, заклав окуляри, подивився вдруге на порожній верстат і сказав:

— Прекрасна, дійсно незвичайна тканина!

Міністер похвалив перед королем дивну тканину, і король наказав дати ткачам ще більше золотих грошей.

За деякий час вислав король до ткачів своїх дорадників, і ті, хоч теж нічого не бачили на верстатах, дуже хвалили дивну тканину.

І ось король вирішив сам подивитися, як працюють ткачі. Та коли він прийшов до них і глянув на верстати, то дуже налякався, бо нічого не побачив.

— „Невже я такий недотепа і не гідний бути королем?“ — подумав, а вголос сказав:

— Чудова, чудова тканина, не можна й уявити кращої!

Усі королівські міністри й дорадники кивали головами, хвалили красу тканини, а весь двір і вся столиця тільки й говорили

про дивну тканину. Король нагородив обох обманців найвищою відзнакою „королівських ткачів“.

Ткачі почали із тканини шити одягу, яку король мав одягнути на велике свято. Усю ніч перед святом працювали вони, світили свічки, здимали щось із верстатів, махали в повітрі ножицями, шили нитками, а вранці повідомили, що одяг готовий.

Король прийшов до ткачів із своїми вірними стрільцями, і ткачі сказали:

— Ось штани.

Але ні король, ні стрільці нічого не побачили.

— А ось кунтуш і кирея. Вони легкі, як повітря, і в цьому їх краса.

— Дійсно, — сказали стрільці, хоч вони нічого не бачили, бо й не було що бачити.

— Чи ви зволите переодягнутися, ваша величносте? — спитали обманці.

Вони допомогли королеві зняти одягу і ніби одягнули на нього новий незвичайний одяг. Король обертася перед дзеркалом, а всі одногolosно вигукували:

— Незвичайно! Прекрасно! Подивугідний одяг!

Міністер прийшов повідомити, що всі готові до походу по місті. Король вийшов, гордо тримаючи скіпетр. За ним ішли слуги, ніби тримаючи поли довгої киреї. Ніхто не мав відваги сказати, що він не бачить одягу, і, коли король проходив вулицями міста, кожний з захопленням викрикував:

— Чудовий одяг короля! Які довгі поли киреї! Незвичайно гарно!

Та тут сталося несподіване. З натовпу вибігла мала дитина, показала пальцем на короля і закричала:

— Дивіться! Він зовсім без одягу!

У натовпі знявся гомін:

— Чуєте, що говорить невинна дитина? Він без одягу!

Король зрозумів, що його обманули і що дитина сказала правду.

Казки Г. К. Андерсена були вже багато разів перекладені на українську мову, — найкращі переклади видав кругло 50 років тому Борис Грінченко — славний наш видавець і письменник для дітей. Останнє українське видання вибраних казок Андерсена вийшло 1948 р. в Німеччині п. з. „Дванадцять казок“. Ці казки можна ще дістати в книгарнях. Прочитайте їх і напишіть, котра казка вам найбільше сподобалася.

ПЕРШИЙ ЗАКОН ДРУЖБИ

I

Весною невеличка річка в Карпатах обернулася у повноводу каламутну ріку, і Петрусьові здавалось, що її вода кипить. Петрусь стоїть на березі і, як господар, оглядає околицю. Золотистим волоссячком бавиться вітер, сонце лагідно пестить обличчя. Так, Петрусь тут господар, на цій шматку вільної української землі. Загін Української Повстанської Армії тримає в своїх руках ці гори і береже населення від большевицьких нападів, а малий Петрусь — уже великий герой, прославлений за відважні розвідки в запіллі воєра.

Хлопча оглянувся навколо, хотів іти і зненацька завмер: його гострі очі щось помітили в хвилях ріки. Малий розвідник припав до землі, але це він зробив скоріше від звички, ніж від потреби... На якомусь дерев'яному риштуванні бурхливою рікою плів пес.

Тварина була перелякана і, хоча б могла сама доплисти до берега, не наважувалася скочити з дощаного плоту в холодну, розбурхану воду. Скільки вже тривала та мандрівка, куди несла вода, яка доля чекала тварину?

Уп'явшись очима в безпомічного мандрівника, Петрусь швидко обдумав плян, як урятувати тварину. Побіг поглядом уздовж берега туди, де річка круто завертала, звузившись між горами.

„Пес — вірний товариш людини!“ — неначе над головою прозвучав голос учителя ще з школи. „Не лишай товариша в нещасті!“ — озвався другий голос командира. Нещасливий „плотар“ був уже недалеко. Тварина побачила людину і тужно дивилася на неї. Вихопивши ножа, Петрусь із зусиллям відтяв від стовбура дерева тверду гілку, що мала вигляд гака. Тепер він нічого вже не бачив, крім розширених від жаху очей тварини. Вона ж спробувала, навіть, привітатися з людиною, махнувши хвостом. Від того руху дошки захитались, і пес завмер. Водяний крутіж обертав плоту, і то один, то другий бік дощок занурювався в кипучу хвилю.

Відстань була завелика, щоб досягти плоту гіллякою. Та гаяти часу не можна! Як у крижані обійми, ступив малий повстанець у холодну воду, глибше, глибше, вже вище колін, назустріч плотові. Стискало в грудях, але його рухи були певні й рішучі. Петрусь простягнув гілляку обома руками вперед — гак зачепився за дошки. Пес, підбадьорений близькістю людини, набрався відваги і, притоплюючи плоту, з усієї сили стрибнув до хлопця.

За хвилину обидва вже були на березі і тиснулись один до одного, дрижачи від холоду.

— Як же тебе звати, песику? — запитував Петрусь пса, витираючи його мокру шерсть кін-

Ілюстрація М. Михалевича

цем сорочки. — Назву тебе „Плотарем“. Ти ж на тих дошках приплив сюди!

Малий повстанець оглянувся: плоту вже не було видно, та його і взагалі не стало. На самім повороті швидка хвиля вдарила його об камінний виступ, і лише кілька окремих дощок ще кружляли в мутному вирі.

Так вони зустрілися, і так вони подружили — людина й тварина.

(Продовження буде)

У ЛІСІ

Як гарно, як весело в лісі мені —
Усюди лунають пташині пісні!

Тут зайчик дрімає, мов сірий пеньок,
З землі виростає кругленький грибок,
Ось вивірка скаче на гілочці там,
Горішки збирає, несе діточкам.

Іду на узлісся, пристану на мить:
Я бачу лисичку, що полем спішить,
Вертається, певно, із ловів з села
І слід замітає, хвостом, мов мітла.

Гей, діти, гей, друзі кохані мої,
Дивіться, синіють ліси і гаї!
Збирайтесь, громадкою підем туди —
Там квіти, гриби і звірячі сліди.

Почуйте гарні пташині пісні —
Там весело буде і вам і мені.

В. Дубина

РОЗГАДАЙМО!

1. ВИБЕРІТЬ БУКВИ

- а) Зі слів: сито, їхати, віра, крило — виберіть по одній букві так, щоб знову залишилися знані слова. Вибрані букви складаються на назву одного з найстарших і найкращих міст у світі.
- б) Зі слів: пані, посли, корок, досада, нірка, трон — виберіть по одній букві, щоб залишилися знані слова. Вибрані букви складаються на назву одної з рік на Україні.

— ** —

2. МАГІЧНИЙ КВАДРАТ

— — — — — наймиліше для в'язня
 — — — — — рід збіжжя
 — — — — — звірі пустелі
 — — — — — татарська неволя

— ** —

3. ХРЕСТИКІВКА

X — — — — — уживається при переїзді через ріку
 — X — — — — — керманич літака
 — — X — — — — — обертає воду в лід
 — X — — — — — будинок з пам'ятками
 X — — — — — сітка ловити рибу

Букви на місці хрестиків дають назву українського поганського божка.

— ** —

4. ЦО ЦЕ?

Сиплюсь мов крізь сито,
 А не порошок;
 Залізаю в жито,
 А не черв'ячок.
 З виду маловажний,
 А спробуй і змір,
 Ростом на сто сяжнів,
 Досягаю зір.
 А униз з'їжджаю
 В блисках, мов маґнат,
 В честь мою стріляють
 Тисячі гармат.

— ** —

5. ЦО ЦЕ?

Я ношу по небі хмари,
 Колину пшениці лан,
 В світі я не маю пари —
 Я могутній дуже пан.
 В гніві я дуби ламаю,
 Гну тополі до землі,
 А як гнів мине, гойдаю
 Я на морі кораблі.
 Часом жартома шапчину
 З голови комусь зніму,
 Чи шарпну за козушину, —
 Відгадайте лиш, ану!

Роляник

6. ЗАГАДКА-НЕДОМОВКА

Я маленька комашина,
 З дощечок моя хатина,
 Швидко мчуся, наче стрілка,
 Називаюся я

Не дармую я ніколи, —
 Все то в ліс, то в сад, то в поле,
 Все до праці наперед,
 І ношу солодкий . . .

Р. Завадович

— ** —

РОЗВ'ЯЗКИ ЗАГАДОК

Розв'язки загадок, вміщених у 6-му числі „Веселки” за червень 1955 р.:

1. ЦО ЦЕ? — а) метелик, б) редьківця, в) трамвай.

2. МАГІЧНИЙ КВАДРАТ: міх, Іра, Хам.

3. ХРЕСТИКІВКА: черевик, Одеса, праця, сто, казка, орачі, Золочів. Букви на місці хрестиків дають: Чортків.

— ** —

ВИСЛІД ЛЬОСУВАННЯ НАГОРОД ЗА ДОБРІ РОЗВ'ЯЗКИ ЗАГАДОК із 5-го числа „Веселки” за травень 1955 р.: Правильні розв'язки прислали такі діти: Андрусяк Ярослав, Барановська Віра, Генрик-Березовський Степан, Дерлиця Зірка, Еліяшевська Христя, Кікта Христіна, Кміцикевич Богдан, Козак Сяня, Крупська Міра, Кузів Леся, Мисишин Міра, Михайлишин Орест, Мітрінга Олег, Мозер Кирило, Пастушак Роман, Пачовська Марта і Христя, Постолук Ірина, Росоха Володимир і Наталка, Скробач Оксана, Тимків Ярема, Фик Роман, Ярош Богдан.

У висліді льосування нагороду отримали: Кікта Христіна, Кміцикевич Богдан, Ярош Богдан.

Правильні розв'язки загадок із 6-го числа „Веселки” за червень 1955 р. прислали такі діти: Андрусяк Сяня, Генрик-Березовський Степан, Еліяшевська Христя, Єфремов Марія, Кислевська Ольга, Кіра Оля, Кікта Христіна, Козак Сяня, Мисишин Віра, Михайлишин Орест, Мітрінга Олег, Пастушак Роман, Пачовська Марта і Христя, Скробач Оксана і Роксоляна, Тимків Ярема, Турянська Жєня, Ярош Богдан.

Нагороду отримали: Єфремов Марія, Пастушак Роман, Тимків Ярема.

На нагороду призначено віршовану поему Романа Завадовича „Переполюх”.

— ** —

Розв'язки загадок, вміщених у липневому числі „Веселки”, прислати до кінця липня ц. р. Хто правильно розв'яже всі загадки, візьме участь у льосуванні нагород. Виказ учасників льосування й виграних нагород вмістимо в числі „Веселки” за серпень 1955 р.

„ВЕСЕЛКА”, ілюстрований журнал для української дитвори, щомісячний додаток до щоденника „Свобода”. Виходить на початку кожного місяця. Адреса Редакції й Адміністрації: „SVOBODA”, Р. О. Box 346, Jersey City 3, N. J. Редагує Колегія з членів Об'єднання Працівників Дитячої Літератури. Редакція застерігає собі право виправляти матеріали. Передруки нових творів і репродукції ілюстрацій, вміщених у „Веселці”, тільки за попередньою згодою Редакційної Колегії. Заголовок і розділові заставки роботи П. Холодного.

IV ЧАСТИНА:
НАД СМОЛЯНОЮ РІЧКОЮ
(Закінчення)

Вийшла Змія над Смолян у річку, а Богута їй каже: „Пусти мене, Зміє, крізь твій гай!” — „Не пущу!” — сичить злющо Змія.

„То я сам піду!” — сказав Богута і переступив Смолян у річку.

Розмахнулася Змія, та не встигла вдарити, як Богута несподівано шубовснув горілиць в річку.

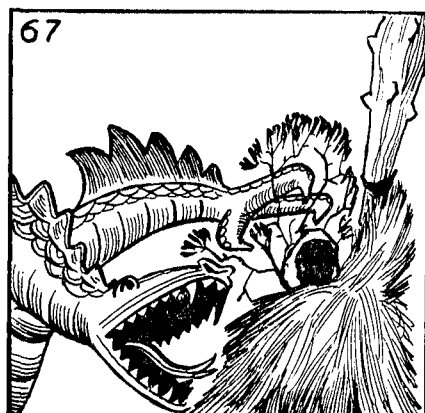
Вихопившись із липкої смоли, Богута почав умиць здійснювати свій бойовий задум.

За хвилину Богута був готовий до бою.

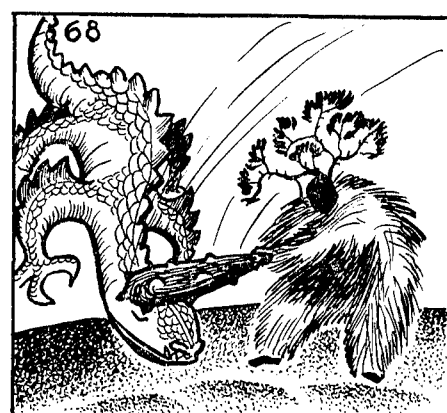

Почався двобій.

Не добереться Змія зубами до живого тіла! Простягла лапу з страшними кігтями...

(Кінець четвертої частини)

Ударив Богута, і мертве тіло Змії повалилось йому під ноги.